

PŘÍPRAVA

Občerstvení: pečený čaj, jablečný závin či švestkový koláč

Pomůcky: přírodniny (jeřabiny, šípek, kaštiny, ořechy, žaludy, listy dubu, javoru), kousky ovoce na ochutnávání (jablko, hruška, hroznové víno, švestka, mrkev), obrázky podzimní přírody

Osobní vzpomínkové předměty: knihy o zahradě, fotografie z výletů podzimní přírodou

ČASOVÁ ORIENTACE (VIZ STR. XX)

PŘIVÍTÁNÍ

Krásně vybarvené listí pomalu opadáva ze stromů, růžové keře zdobí červené šípky. Sluníčko slábne, už nehřeje jako v létě a vítr je silnější a studenější. Z toho mají radost hlavně děti – vítr vynese jejich papírové draky až do nebe. Zavřete oči, možná ucítíte štiplavý dým z ohýnků a vůni pečených brambor a jablíček.

TRÉNOVÁNÍ PAMĚTI

- 1) Co je vám na podzimu nejvíce sympatické a příjemné, co naopak na podzimu nemáte rádi?
- 2) Na obrázku jsou obrysy listů. Kolik listů je zde znázorněno? Ze kterých stromů listy pocházejí?
- 1) 3) Najděte názvy listnatých stromů ukryté v následujících větách.
 - a) Hustá mlha brzdila provoz.
 - b) Tohle léto po louce nikdo nechodil.
 - c) Sousedí pálí papír v kamnech.
 - d) Opravdu bude zítra hezky?
- 4) Doplňte slova, která v následujícím textu chybí:
Podzim začíná dnem podzimní rovnodennosti, která připadá na dvacátý třetí den měsíce V dalších dnech se bude prodlužovat . . . a zkracovat . . . Dozrávají jablka, hrušky či vinná réva. Listí na zlatné a opadáva. Příroda se chystá na . . . , někteří ptáci odlétají na jih a zvířata shromažďují zásoby.
- 5) Jaké plody sklízíme v podzimním čase?
- 6) Jakými způsoby můžeme uchovat podzimní úrodu?
- 7) Vyjmenujte co možná nejvíce charakteristik podzimu. Částečně jsme podzim popisovali v předešlých textech, které vám pomohou. Pokuste se podzim popsat co nejpodrobněji a rozpomenout se na vše, co je pro něj typické.
- 8) Doplňte chybějící slova v podzimních pranostikách:
Září víno vaří – říjen víno ...
Září jezdí na ... kobyle.
Říjen když blýská – tak zima ...
Šimona a ... – zima je všude.
Svatý Martin přijíždí na ...
Na svatou Kateřinu – schováme se pod ...

9) Hledejte společný pojem pro tato slova

- a) památný, ovocný, listnatý
- b) jedlé, jedovaté, sušené
- c) osmihlavý, papírový, asijský
- d) babí, astronomické, rozmarné
- e) posvátný, táborový, strážní
- f) červené, stolní, jakostní

10) V následujících pojmech souvisejících s podzimem jsou přeházená písmena. Pokuste se odhalit, o jaká slova se jedná.

byhou	kubicev
píšek	šaktan

11) Pokud máte možnost, požádejte svého blízkého, aby vám připravil k ochutnávce malé kousky podzimních plodů. Zavřete oči a pokuste se poznávat plody jen pomocí chuti.

12) V následujícím textu je popisován jeden z nejdůležitějších podzimních svátků. Jak mu říkáme a na jaké datum připadá?

Historie tohoto svátku sahá až do 10. století a možná i dál. V křesťanském světě je spojen se zvykem vzpomínat na blízké zemřelé. Lidé navštíví jejich hrob, zapálí na něm svíčku a položí na něj květiny, které symbolizují víru ve věčný život.

13) Kdo z vašich blízkých se dožil vysokého věku? Na koho z nich nejraději vzpomínáte?

VZPOMÍNÁNÍ

- Čím jste se jako děti na podzim bavili? Vyráběli jste papírové draky? Kde jste je pouštěli?
- S jakými pracemi jste museli jako děti pomáhat svým rodičům v podzimním období?
- Jaké práce vykonávali tatínek a dědeček na zahradě či na poli v podzimním období? Byl váš tatínek šikovný? Dokázal si poradit s opravou či seřízením kdejakých strojů, kola, auta, traktoru? Pomáhali jste mu? Naučil vás, jak na to?

- Jaké dobroty vařila a pekla vaše maminka nebo babička z ovoce, které se sklízí na podzim? V době vašeho dětství ještě nebylo možné sklizeň zamrazit. Jak se dařilo plody uchovat na zimu?

OPAKOVÁNÍ

Jaké ovoce, plody jste během tohoto setkání ochutnali?

TIPY NA DALŠÍ PRÁCI

Vytvořte si podzimní dekoraci do vázy. Pokud máte možnost, sesbírejte na procházce přírodniny, například větší barevné listy, větvičky se šípky, žaludy, suché větvičky, jeřabiny, dlouhé trávy. Přírodniny postupně aranžujte do vázy.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

- 2) 3 listy – dub, javor a bříza
- 3) **a)** habr; **b)** topol; **c)** lípa; **d)** dub
- 4) září, noc, den, stromech, zimu
- 5) jablka, hrušky, švestky, víno, jeřabiny, šípky, trnky, bezinky, kapusta, zelí, mrkev, červená řepa, cibule, česnek, brambory...
- 6) skladování ve studeném sklepě, zavařování, sušení, mražení, nakládání, kysání
- 7) sklizeň úrody, opadávání listnatých stromů, ochlazení, deštivější počasí, kratší dny a delší noci, ptáci odlétají do teplých krajín, začátek školního roku, pouštění draků...
- 8) **a)** pijem; **b)** strakaté; **c)** plíská; **d)** Judy; **e)** bílém koni; **f)** peřinu
- 9) **a)** strom; **b)** houby; **c)** drak; **d)** léto; **e)** oheň; **f)** víno
- 10) houby, šípek, bukvice, kaštan
- 12) Památka zesnulých – lidově Dušičky, 2. listopadu